

A szinképi és a fényváltozásbeli azonosságokból következően feltehető, hogy a WX Cet a WZ Sge-vel megegyező típusú csillag, a WX Cet maximumban felvett szinképe megerősíthetné ezt a feltevésünket. Ezért lenne fontos, ha az amatőr csillagászok figyelemmel kísérik a WX Cet fényváltozásait és azonnal hírt adnának a csillag esetleges újabb kitöréséről. Végezetül bemutatunk egy olyan, újabb keletű osztályozást, mely megkönnyíti az eruptív csillagok típusba sorolását:

osztály	törpenóva	szub-nóva	nóva	szub-szupernóva	szupernóva
amplitúdó	4 ^m	8 ^m	12 ^m	18 ^m	24 ^m

Ujat csak a szub-nóva és a szub-szupernóva osztályok jelennek. A szub-nóvák jellegzetes képviselői a WX Cet, WZ Sge és az UZ Boc, a szupernóvaké pedig a CP Pup /Nova Pup 1942/ és a V 1500 Cyg /Nova Cyg 1975/.

/M. Verdenet cikkét Németh-Buhin Ákos fordította a Bulletin de l'AFÖEV 22. száma alapján./

Evans negyedik szupernóvája

Páratlan észlelési sorozatot mondhat magáénak az ausztrál Rev. Robert Evans. Két és fél év leforgása alatt már a negyedik szupernóvat fedezte fel, a szupernóvak keresése terén szokatlan, vizuális megfigyelés segítségével. Evans egy 25 cm-es, saját készítésű f/4.3-as Newton reflektorral dolgozik. A következő felfedezéseket tette ezzel a műszerrel:

1. 1980 novemberében fedezte fel első szupernóvját az NGC 1316-ban
2. 1981. február 24-én az NGC 1532-ben fedezett fel egy szupernóvat, mely II. típusú volt és 13^m-s maximumot ért el.
3. 1981. március 9-én ismét az NGC 1316-ban talált egy 13^m-s szupernóvat. Két hét alatt két szupernóvat talált!
4. 1983. április 6/7-én fedezte fel negyedik szupernóvját az NGC 4753-ban. A 13^m-s "új" csillag kb. 20"-re volt délnyugatra az NGC 4753 magjától. Mivel a csillag nem volt megtalálható az ausztrál hivatásos- és amatőr csillagászok

által készített észlelőtérképeken, Evans felvette a kapcsolatot G.D. Thompson-nal. Thompson megerősítette a felfedezést; egyben ellenőrizte annak lehetőségét is, hogy egy esetleges kisbolygó került-e a galaxis látóirányába /az NGC 4753 a Virgo-ban van/.

A gyors értesítés után már a következő éjszakán felvettek egy spektrumot a 3.9 méteres Angol-Ausztrál Teleszkóppal. További észleléseket végeztek a McDonald Obszervatóriumban és az IUE mesterséges holddal. Ezek szerint egy I. típusú szupernóva villant fel az NGC 4753-ban, mely felfedezésekor már kb. egy héttel túl volt maximumán. Ezt a szupernóvát K. Okasaki japán amatőr már április 4/5-én felfedezte /fotografikusan!/, ez azonban mit sem von le Evans páratlan sorozatának értékéből.

- Mzs -

A W Cygni összehasonlító-sorozatáról

Június elején hívta fel figyelmünket Bartus Ferenc egy érdekes, a W Cyg észlelése szempontjából fontos tényre. Bartus Ferenc leveléből idézzük az idevonatkozó részeket:

"... szeretnék néhány szót szólni a W Cyg 6.1^m-s öh.-járól. Tavaly, azaz 1982 nyarán nagyon elvette kedvem a változóészleléstől, mivel néha a W Cyg-et alig, vagy egyáltalán nem tudtam azonosítani, illetve azonosítottam, de valami nem stimmel, így inkább csak nézegettem. Egész télen azon gondolkodtam, hogy le fogom fotózni a környezetet; akkor is a 61-es öh.-val volt baj, túl halványnak találtam.

Most, a W Cyg feltünésekor elkezdtem fénybecsléseket végezni a 61-es öh.-ra, és enyhén változónak találtam. Eszembe jutott, hogy van nekem egy Atlas Coelium, így megnéztem rajta a csillagot: ott állt a csillag mellett, hogy CP - azaz változócsillag!"

A CP Cygni a GCVS első kiadása óta mint 6.4^m-nál konstans csillag szerepel a katalógusban. Régebbi katalógusokban 6.2-6.4^m közötti változásokat mutató béta Lyr típusú csillagként említik, a változás periódusára is egészen pontos értékeket adnak meg /Min=2,423,404.555+0.4984.E/. Mindezek alapján arra kérjük észlelőinket, ne használják a 61-es összehasonlítót /a ró és a 75 Cyg között van kb. félúton/.

-Mzs-